

ТОПОНИМИЈА СРПСКОГ СЕЛА СМОЉИНЦА И ВЛАШКОГ СЕЛА КОБИЉА У ЈУЖНОМ СТИГУ КОД ПОЖАРЕВЦА

Предмет нашег интересовања у овом раду јесте топономастика једног дела Браничевског округа, односно топонимија два села која географски припадају области јужни Стиг код Пожаревца. Анализирана су два рурална насеља на крајњем истоку Србије, на граници Србије и Румуније, у међуречју Млаве и Пека. За писње овог рада одабрали смо само два села. Прво проучавано село Смољинац насељено је становништвом српске националности, а у другом селу Кобиљу живи становништво влашког порекла. Оба проучавана насеља налазе се на равничастом терену. Међутим, благих узвишења има и у Кобиљу (обронци хомољских планина) и у Смољинцу. Па и поред тога регистрована је релативно богата топонимија, просечно по стотинак топонима у сваком насељу. Урађена је семантичка и творбена анализа пописаних топонима, њихова класификација и регистар пописаних онима.

Кључне речи: јужни Стиг, Хомоље, Смољинац, Кобиље, топонимија, регистар топонима.

Крајем 2016. године почео сам са прикупљањем ономастичке грађе у јужном Стигу по селима која административно и катастарски припадају општини Мало Црниће у Браничевској области.

Стиг је једна од највећих равница у Србији. Налази се на простору између реке Млаве на западу и Дунава на северним и источним странама ове области. Са југа и југоистока окружен је обронцима хомољских планина а са истока и обронцима планине Кучај. Северни делови ове области припадају пожаревачкој општини, а на простору јужног стига формирана је општина Мало Црниће са седиштем и средиштем у истоименом насељу.

У литератури нема много грађе ни података о овом крају. Ипак, истраживачи који су се бавили проучавањем Стига истичу да се ради о јединственој

¹ jasovicgolub@gmail.com

² Рад је написан у оквиру пројекта „Дијалектолошка истраживања српског језичког простора” 178020, руководилац проф. др Слободан Реметић, који се реализује уз помоћ Министарства за просвету, науку и технолошки развој Републике Србије.

антропогеографској територији и да се због низа својих специфичности може сматрати посебном културном целином (Младеновић и Јацановић, 2002: 157).

О пореклу имена Стиг постоји више предања и легенди. Будући да се ради о терену који раван и испресеца бројним рекама, речицама и потоцима, неминовно је од вајкада постојање бара и језераца. На таквом влажном и мочварном терену расли су пространи тршчари. А у тим мочварама уточиште су налазиле немани и чудовишта која су често доносила невољу становницима ових крајева. По једном предању у тим мочварама је живела аждаја која је наносила зло локалном становништву. Да би се решили аждаје људи су једне године спалили трску (наводно то је урадио деспот Ђурађ Бранковић Смедеревац), а аждаја је побегла преко данашњег брда Бегановца, у атару села Кула, а Ђурђе ју је стигао у Стигу и одсекао јој главу.

Међутим, име ове области нема никакве везе са глаголима стићи и стизати. Пре ће бити да је у његовој основи грчки облик *стигео*, *стигнос/стигос*, што на грчком језику значи мрзак, ужасан, мрачан, таман, црн, проклет, тужан. Од исте основе је изведено и име реке Стикс (у генитиву Стигос), се налази у подземном свету, а којом Харон чамцем превози душе покојника (Младеновић и Јацановић, 2002: 157).

Област читавог Браничева и Стига у у њему је месту на којему је било добрих услова за насељавање и живот људи. Недалеко одавде су и откривене прве људске насеобине у овом делу Европе на српској дунавској долиноској страни у Лепенском Виру.

За писање овог рада одабрана су два јужностишка села. Село Смољинац насељено српским становништвом православне вере и село Кобиље у којем живи становништво влашког порекла, такође, православне вероисповести. И у једном и у другом селу, према казивањима наших информатора, данашњи становници живе више од два века.³

Село **Смољинац** је удаљено седам километара североисточно од Малог Црнића. Од раскрснице на путу Пожаревац-Кучево удаљено је 3-4 километра. Некада је имало 850 кућа, а сада има око 550 кућа и 2500 становника. Смољинац је делимично урбанизовано насеље збијеног типа. Има свој центар и куће изграђене дуж неколико главних улица испреплетаних уздуж и попречно по насељу образујући тако један овећи круг.

Граничи се са селима: Шапине, Забрега, Дољашница, Велико Црниће, Мало Градиште, Салаковац, Сираково, Љубиње, Касидол, Баре, Братинац и Набрђе.

Становници села претежно се баве ратарством и сточарством. Било је познато по производњи опеке и бибер црепа. Данас се баве савременим занатима, трговином и услужним делатностима.

³ Већина становника села Смољинца су досељеници из Старе Србије, са простора данашњег Косова и Метохије, околине Врања и Бујановца, али и из околине Куманова и скопске Црне горе.

Помиње се у Раваничкој повељи кнеза Лазара из 1380. године. У деветнаестом веку Смољинац је највеће насеље у Стигу. Имало је тада више дућана од Пожареваца. Године 1991. село је имало 637 домова и 2058 становника, а 2002. године 627 кућа и 1842 становника. Године 2018. пописали смо 490 породица у којима живи 1500 становника.

У селу је 1843. направљена црква посвећена Светим Петозарним мученицима. На крају сеоског атара, на међи са суседним Малим Градиштем налази се црквица Света Петка на приватном земљишту Глише Савића Булчетовог и Сава Љубе Богдановог. Поред цркве постоји извор са лековитом водом. Црква је обновљена 1987. Село има два гробља, Горње гробље, на крају села, на брду према суседном селу Малом Градишту и друго, Доње гробље, на почетку села, према Шапини. Смољинчани славе заветине Велику Госпојину и четвртак пред Спасовдан. На Крстовдан се сваке године у селу одржава сеоски вашар.

Село има осмогодишњу Основну школу „Дража Марковић Рођа“, отворену још на самом почетку деветнаестог века, која има своја истурена одељења у селима Мало Градиште и Шапине.

Становници села су својим прецима страдалим у прошлим ратовима подигли спомен обележја. Једно, борцима страдалим у Првом светском рату 1918. у порти сеоске цркве. Друго обележје подигнуто је борцима страдалим у Другом светском рату, а направљен је и споменик Слађану Стојићевићу који је погинуо у околини Книна деведесетих година прошлог века.

Етници: Смољинчанин, Смољинчанка. Ктетик: смољиначки.

Село **Кобиље** повезано је са магистралним путем Пожаревац – Кучево, а преко Куле и Батуше са Малим Црнићем од којег је удаљено тринаест километара. Граничи се са Аљудовом, Манастирицом, Мустапићем, Малом Бресницом, Макцем, Божевцем и Кулом. Село је брдског типа, а мештани се углавном баве ратарством и сточарством. У потезу Стрoш извире истоимени поток који се спаја са потоком Товарија. Оба потока се уливају у Витовницу.

Село је добило електричну струју 1954. године. Први пут се помиње у Повељи кнеза Лазара 1382. и у *Браничевском тефтеру* из 1467. године када има 19 кућа. Године 1844. помиње се село Кобиље у окружју пожаревачком, срез млавски са 125 кућа и 843 душе. Данас село има 243 куће и око 800 становника. Насељено је влашким живљем. Пореклом су из Звижда, Пореча и из Аустрије (Аустроугарске). Велики број породица напустио је село и иселио се у земље западне Европе, највише у Аустрију, затим у Швајцарску, Немачку и Италију, а један део становника иселио се у оближње градове: Пожаревац, Кучево или Петровац.

Кобиље има цркву посвећену Светом Илији чија је градња почела 1911, а храм је завршен 1927. На Светог Илију је у селу сабор, а заветина је на Спасовдан. У дворишту цркве постоји запис – липа. У Царини је такође било дрво запис, крушка, у Дугарници запис је храст, а у потезу Периш запис је била, такође, крушка поред које су ђаци држали молитве.

У делу села Петриш налази се гробље, а Старо гробље је близу кућа Павловића и Јенића. Неки сељани сахрањени су ван гробља, као Миливоје Дражиловић у потезу Ступин на свом имању, Димитрије Благојевић код свог салаша у Јерници, а Миливоје Мијајловић у месту Старичина.

У селу је прва школа отворена још 1865. године. Дом културе су добили 1953. године, а следеће 1954. године и електричну струју.

У Јерници/Ерници и Старичини је налазиште где су пронађени предмети из римског времена. Постојало је и Јерничко гробље. Старичина, Товарија и Јерница су формирале Кобиље. Мештани наводе да је село добило име по Милошу Кобиљићу чији коњ је овде сломио ногу. Неки други говоре да су власници сеоске земље биле четири спахије које су имале своју земљу у Старичини, Ерници, Селишту и у Товарији. Спахије из Товарије и из Ернице су се закрвиле, па је као слабији спахија из Товарије натоварио на своју кобилу сав иметак који је могао понети и кренуо према Градишту, али му од претоварености крај једне воде цркне кобила и то место од тада носи име Кобиље.

Етници: Кобиљчаџин, Кобиљчаџка; ктетик: кобиљски

Говор становника обрађених села као и читавог Стига јесте косовско-ресавски. Чува се троакценатски систем са два стара, новим дугоузлазним акцентом и постакценатским дужинама.⁴

Без обзира на то што је атар оба проучавана села равничаст записана је релативно богата топономастичка грађа. У српском селу Смољинцу чији је атар безмало двоструко пространији пописано је нешто више онима ове врсте (120 топонима), а у влашком селу Кобиљу (84 назива). У оба села укупно су регистрована 204 топонима. У оба пункта преовладавају једночлани називи (у Смољинцу 68, а у Кобиљу 35), укупно 103 једночлана назива. У Смољинцу је забележено 47, а у Кобиљу 40 двочланих назива, укупно 87 примера. У нашој грађи налази се и 12 трочланих онима (3 у Смољинцу и 9 у Кобиљу) и само два четворчлана топонима забележена у селу Смољинцу.

І. Класификација микропонима апелативног порекла

а) Ороними

БРДО: *Виноградско брдо*, *Огашу вињилор* (К);⁵ *Голо брдо*, виногради, њиве и шума на брду према Малом Градишту; *Забрђе*, потез, њиве, ливаде, воћњаци, а има и неколико кућа. Налази се северно од села према Божевцу

⁴ Дисперзија акцената може се видети на топонимији објављеној у Регистру назива објављених у овом раду.

⁵ Уместо пуних имена проучаваних села користили смо се скраћеницама (С) за Смољинац и (К) за Кобиље за означавање имена пункта у ком је пример регистрован.

и Макцу (К); *Жуто брдо*, потез у центру села иза школе и цркве. На том месту постоје остаци неког старог гробља; *Старо брдо*, виногради на брду према Малом Градишту (С); ВРТАЧА: *Вртаче*, њиве и шума према Малом Градишту (С); ДОЛИНА: *Ваља Николоњ*, долина у којој се налазе имања породице Николајевић (К);⁶ *Вукин до*, шума (С); *Куси до*, њиве (С); *Долови*, њиве у удолини више села (С); *Мељачка долина*, мочварно, мељаво/муљеви-то земљиште на ушћу Мељачког потока у Витовницу (К); *Прода*, њиве и пашњаци (С); *Содо*, обрадива земља, можда је назив настао од синтагме Суви до (С); ДУБРАВА: *Дубравши`а*, обрадива земља (К); *Дубрар*, обрадиво поље (К); ОБЛЕЖ: *Облеж*, обрадива земља на брду више села; *Велики Облеж*, део потеза Облеж; *Мали Облеж*, в. Облеж (К). ПАДИНА: *Падалиште*, њиве (С); Падин, обрадива земља (К); ПОД: Подин, њиве (К); СРЕД-: Средица, њиве код Шарене воде на Змајевом брду⁷; ЧАИР: *Чаир над село*, воћњак, башта (С); ЧУКУР: *Чукур*, утрина на којој је копана земља за производњу бибер црепа. Ту се налазе јаме дубоке више од три метра (С).⁸

б) Хидроними

БАРА: *Баре*, њиве и ливаде (С,К); *Буруга*, бујични поток који отиче са брда Гај и тече према селу Набрђу и улива се у Млаву (С); БУНАР: *Код Рофоња бунар*, стари бунар у центру села (К); ВОДА: *Беле воде*, њиве и шума. Поточић који отиче од извора Стублина (С); *Водице*, потез и кладенац. На овом месту налази се археолошко налазиште из времена Римљана (К); *Стошине воде*, извор у шуми (С). *Стршине воде*, шума (С); *Шарена вода*, извор њиве и ливаде на Дивану (С); ИЗВОР: *Велики извор*, налази се на крају села у Старичини (К); *Драгомировића извор*, в. Бишоњ (К); *Извор код Свете Петке*, извор са лековитом водом код цркве Света Петка (С); *Извор у Раниковцу*, извор (С); ЈАЗ: *Јазови*, ливаде на крају села према Малом Градишту, источно од Змајевца. Чува се предање да су то били јазови Берјанаца који су иселавањем из Кућишта у Смољинац основали село. На том месту се налази Берјанско гробље (С); ЈЕЗЕРО: *Лак*, сеоска утрина на којој се некада налазило језерце (К);⁹ КЛАДЕНАЦ: *Ајдучки кладенац*, извор код потеза Дубоки поток (С); *Бабин кладенац*, ливаде и њиве на потезу Доња река (С); *Влајин кладенац*, ливаде и извор према Малом Градишту (С); *Павлов кладенац*, ливаде источно од села (С); ПОТОК: *Бели поток*, поток, тече са Жутог брда према селу Трњану и улива се у Млаву (С); *Водички поток*, изворишни крак потока Строш; Дубоки поток, ливаде и извор. Поток који

⁶ Ваља на влашком језику долина/до.

⁷ Једна ливада у Смољинцу зове се Островац.

⁸ У Клаићевом Великом рјечнику страних ријечи помиње се секундарно значење ове лексеме: јама, жарак, ров, опкоп, јаруга; шупљина, дупља.; рупа, удубина; прокоп; гроб, рака, гробница; долина, дол (Клаић 1968, стр. 236)

⁹ На влашком језику *лак* је језеро.

тече од Гаја према Забреги (С); *Дугарнички поток*, један од изворишних кракова потока Строш (К); *Јернички поток*, поток који настаје од два мања поточића који теку од места Касишта и Шерета и уливају се у Товарију, која је лева притока Витовнице (К); *Леличин поток*, поток на крају сеоског атара према суседном Божевцу (К); *Марин поток*, потез и поток који се улива у Мељачки поток (К); *Мељачки поток*, тече крајем сеоског атара, западно од села, паралелно са сеоским међама са Кулом и Божевцем. Настаје од извора Студенац на јужним падинама Дивана и десна је притока Витовнице (К); *Поток од чесме*, бујични поточић који отиче од чесме кроз центар села и улива се у Строш код сеоског гробља (К); *Старичински поток*, једна од саставница потока Строш (К); *Царински поток*, в. Старичински поток (К); ЧЕСМА: *Чесма на Жито брдо*, на том месту је страдала ћерка Стевке Бопине, па је ту направљена чесма (С); *Стеванова чесма*, чесма коју је породица Милошевић подигла Стевану и Живки (С).

в) Називи према величини, облику, саставу и квалитету земљишта

ВЕЛИК: *Велики Диван*, обрадива земља (К); *Велики Облеж*, обрадива земља (К); ГО: *Голо брдо*, виногради, њиве и шума на брду према Малом Градишту (С); ЖУТ: *Жито брдо*: потез у центру села (С); *Чесма на жуто брдо*, спомен чесма (С); КУС: *Куси до*, њива (С); МАЛИ: *Мали Диван*, обрадива земља (К); *Мали Облеж*, обрадива земља (К); ПАРЛОГ: *Парлозе*, обрадива земља (С); ПЕСАК: *Пескови*, потез на крају села на ком су постојали мајдани за вађење песка потребног за израду бибер црепа (С); СМОНИЦА: *Смонице*, њиве (С);

г) Метафорски називи

ГЛАВА: *Главица*, обрадива земља (С); ГРНЕ: *Грнчар*, шума и утрина (С); Грнчаревац, извор (С); *Грнчић*, део сеоског насеља (С); ДИВАН: *Диван*, брдска греда која се протеже до атара села Кобиља; *Велики Диван*, део потеза Диван; *Мали Диван*, део потеза Диван (С,К); КРОВ: *Кров*, њива (К); НОГА: *Стрчинога/Штрчи нога*, шума (С); ТАВАН: *Таванчић*, обрадива земља поред сеоског насеља (С); КРАК: *Црчини кракови*, њиве према Дубоком потоку које имају облик њудских удова (С).¹⁰

д) Фитоними

БРЕСТ: *Шес бреста*, њива на крају села према Салаковцу (С); ГРАБ: *Грабовац*, равница, обрадива земља (С); КРУШКА: *Крушар*, њиве (С); ЛИПА: *Липовача*, обрадива земља на брду према Забреги (С); РЕПУХ: *Репушина*, њива (С); ЦЕР: *Церак*, шумски потез на крају села према Гареву (С); *Церовац*, њиве у Стигу (С).

¹⁰ На влашком језику *краку* значи нога. И у српским говорима северне Метохије краци су ноге у пејоративном значењу. Кад неко умре или уради нешто неприкладно, неморално, погрдно се каже да је Отегао краће.

ђ) Зооними

ЗМАЈ: *Змајевац*, потез на ком се налази археолошки локалитет из бронзаног доба.¹¹ На Змајевцу су одржавани сабори на Велику Госпојину и на Крстовдан (С); ЗМИЈА: *Змињак*, потез на којем има змија (С); КОБИЛА: *Кобиљски пут*, сеоски асфалтни пут од Кобиља до Кучевачког пута, асфалтиран 1989; *Старо Кобиље*, селиште на ком се некада налазило село, у делу села према Забрђу; КОЗА: *Козје шуме*, њиве у делу села према Љубињу (С); МЕЧКА: *Мечкин гај*, потез у ком се налазе приватни забрани и државна шума (К); ПЕТАО: *Петловац*, тако се назива јужни део сеоског насеља, данашња улица Максима Горког (С); ТОВАР: *Товарија*, потез и поток који се назива још и *Дрмски поток*. Настаје од Шеретског и Јерничког потока.

е) Културни топоними

БАЧИЈА: *Бачије*, пашњак (С); БРАНИК: *Шуицки брник*, шума на крају села према Малом Градишту (С); ВИНОГРАД: *Виногради*, њиве и шумарци (С); *Виноградско брдо*, *Кџмпу маре* (К); *Ђалу вињилор*, тако се на влашком језику назива потез Паљушевац (К); ЗАБЕО: *Забела*, потез, обрадива земља (С); КУЋА: *Кућиште*, старо селиште рода Берјанци који су основали село Смољинац (С); МЕЋА: *Међа*, потез на крају села према Малом Градишту (С); ПОЈИЛО: *Појено*, њива и шума у потезу на којем има више извора; *Појењ*, в. Појено; ПОЉЕ: *Пољана*, њиве и извор Под гајем; ПУТ: *Божевачки пут*, макадамски пут за суседно село Божевац (К); *Кобиљски пут*, сеоски асфалтни пут од Кобиља до Кучевачког пута, асфалтиран 1989. (К); *Куљански пут*, локални пут од села према суседној Кули даље према Петровачкој магистралу, асфалтиран 1978. (К); *Кучевачки пут*, регионални пут од Пожаревца за Кучево (К); *Пут за Аљудово*, макадамски тракторски пут преко брда Зебац за Аљудово (К); *Пут за Дугарницу*, сеоски пут за суседна села Раброво и Мустапић (К); *Пут за Забрђе*, неасфалтирани пут за део села у ком је некада одржаван сабор у мају кад се брало биље (К); *Пут за Јерницу*, један од сеоских сокака (К); *Пут за Манастирицу*, насипан макадамски пут за суседна села Манастирицу и Аљудово (К); *Пут за Старичину*, сеоски тракторски пут (К); КОП: *Прокоп*, шума источно од села (С); СЕЛО: *Селиште*, обрадива земља више села (С, К); *Селишћор*, њива (К); СПОМЕНИК: *Рођин спомен*, место на ком је подигнуто спомен обележје народном хероју Драгославу Дражи Марковићу Рођи (С); ТОР: *Торови*, борова шума источно од центра села (С); *Ториште*, в. Торови (С), ЦАРИНА: *Царине*, њиве са ограђеним пашњаком за стоку (С); ШТАЛА: *Штале*, простор на ком су некада биле задружне штале (С).

¹¹ Сачувана је легенда о томе како је ово место добило име. У селу говоре да дунавски шаран када напуни четрдесет година израња из Дунава и око поноћи, када је млад месец, узлеће и постаје златан. Долеће до извора у селу Смољинцу, остављајући златан траг од крљушти на небу, трансформише се у змаја и ноћу обљубљује младе сеоске жене, а дању се скрива по шупљем дрвећу. Жене које су биле змајеве љубавнице умирале су младе.

ж) Сакрални објекти

ГРОБ: *Ивков гроб*, потез у Дубоком потоку; *Томин гроб*, обрадива земља, шума и пашњаци на брду Дивану према суседном селу Забреги; ГРОБЉЕ: *Берјанско гробље*, старо гробље на селишту Кућиште (С); *Горње гробље*, једно од два сеоска гробља на брду више села према Малом Градишту (С); *Доње гробље*, сеоско гробље на почетку села, поред магистралног пута за Кучево. Занимљиво је и то да је на гробљима у Смољинцу, над скоро сваким спомеником озидана спомен кућица, па гробља изгледају као нека мала села у селу (С); *Јерничко гробље*, старо гробље из времена Римљана. На том месту се налази археолошко налазиште на ком су нађени предмети из времена владавине Римљана (К); КРСТ: *Крст*, предео у потезу Парлози на крају села према Касидолу (С); *Код крста*, молитвиште у потезу Парлози (С).

У ову групу смо сврстали и три топонима о којима мештани говоре да именују свето место: *Старичина*, на том месту направљена је капелица Миливоја Мијајловића. У народу постоји предање да је Старичина била велико село у време када су се само мушкарци удавали, а жене остајале у својим кућама и биле господари породица. Људи су порекло рачунали само по мајци па се тако село смањивало све док у њему није остала само једна старица после чије смрти је село изумрло, али му је по тој старици из матерјархата остало име (К); *Стричина*, в. Старичина (К); *Пут за Старичину*, сеоски тракторски пут (К); *Старичински пут*, једна од саставница потока Строш (К).

II. Топонимија антропонимског порекла

а) Једночлани називи

Берјанци (С), *Голашоњ* (К), *Домињаџи* (С), *Караџинџи* (С), *Матанџи* (С), *Негрићи* (С), *Црчићи* (С), *Бишоњ* (К), *Рофоњ* (К).

б) Двочлани називи

Антонијевића воденица (К), *Букалова бачија* (С), *Ваља Николоњ* (К), *Васића воденица* (К), *Влајин кладенац* (С), *Вукин до* (С), *Живкова воденица* (К), *Ивков гроб* (С), *Икин церјак* (С), *Коста маре* (К), *Крајића воденица* (К), *Леличин поток* (К), *Љубомирова стругара* (С), *Марин поток* (К), *Павлов кладенац* (С), *Пешин рам* (С), *Рођин спомен* (С), *Стеванова чесма* (С), *Стошине воде* (С), *Стришине воде* (С), *Титина улица* (С), *Томин гроб* (С), *Црчини кракови* (С), *Шуицки брник* (С).

ІІІ. Творбена анализа

У топонимији проучаваних села регистрована су 102 једночлана микро назива међу којима има и неизведених онима: *Атар* (С), *Баре* (С, К), *Бачије* (С), *Баруга* (С), *Бишоњ* (К), *Бучура* (С), *Гај* (С), *Диван* (С, К), *Дероње* (С), *Кључ* (С), *Кров* (К), *Крст* (С), *Лак* (К), *Локва* (С), *Међа* (С), *Облеж* (К), *Парлозе* (С) *Пљошта* (С), *Река* (С), *Рит* (С), *Стиг* (С), *Черет* (К), *Честа* (С), *Чукур* (С), *Шерет* (К), *Штале* (С).

а) Топономастичке изведенице

Једночлани топоними настали деривацијом додавањем именичких форманата деминутивног, аугментативног и месног значења.

- ак/јак: *Змињак* (С), *Точак* (С), *Церак* (С), *Шибак* (С), *Мељак* (К)
- ана: *Пољана* (С)
- ар: *Грнчар* (С), *Дубрар* (К), *Крушар* (С),
- ац: *Берјанци* (С), *Глибовац* (С), *Грнчаревац* (С), *Зебац* (К), *Змајеви* (С), *Караџинци* (С), *Матанци* (С), *Петловац* (С), *Ранковац* (С), *Стублинац* (С, К), *Студенац* (К), *Церовац* (С),
- ача: *Вртаче* (С), *Липовача* (С),
- ија: *Товарија* (К)
- ина: *Падин* (К), *Репушина* (С), *Старичина* (К), *Стричина* (К), *Ступин* (К), *Царина* (К), *Царине* (С),
- ић: *Грнчић* (С), *Негрићи* (С), *Таванчић* (С), *Црчићи* (С),
- ица: *Водице* (К), *Главица* (С), *Деонице* (С), *Дугарнице* (К), *Јернице* (К), *Смонице* (С), *Средица* (С), *Шумице* (С),
- иште: *Бежаниште* (С), *Косиште* (К), *Кућиште* (С), *Падалиште* (С), *Селиште* (С, К), *Ториште* (С),
- је: *Забрђе* (К).

б) Двочлани топоними

Међу двочланим топонимима апелативног порекла налази се двадесет три примера. Већина двочланих конструкција је забележена у српском селу Смољинцу, а осам потврда бележимо у влашком селу Кобиљу. Најчешће су то синтагме типа придевски атрибут + апелатив: *Бабин кладенац*, *Беле воде*, *Бели поток*, *Голо брдо*, *Велики Стиг*, *Мали Стиг*, *Горња река*, *Горње гробље*, *Доња река* *Доње гробље*, *Дубоки поток*, *Козје шуме*, *Куси до*, *Старо брдо*, *Шарена вода* (С); *Велики Диван*, *Мали Диван*, *Велики извор*, *Велико поље*, *Велики Облеж*, *Мали Облеж*, *Мечкин гај* (К). У Кобиљу је записан и топоним са присвојном заменицом у одредбеном делу синтагме *Наша вода*.

в) Трочлани и четворчлани топоними

Драге Савином њива (С), *Извор у Раниковицу* (С), *Чаир над село* (С); *Код Рофоња бунар* (К), *Поток од чесме* (К), *Пут за Аљудово* (К), *Пут за Дугарницу* (К), *Пут за Забрђе* (К), *Пут за Јерницу* (К), *Пут за Манастирицу* (К), *Пут за Старичину* (К), *Чесма код Недељковића* (К).

У атару Смољинца регистрована су два четворчлана хидронима: *Извор код Свете Петке* (С), *Чесма на жуто брдо* (С); у атару Кобиља нема четворчланих топонима.

г) Топономастичке сложенице

У нашој грађи налази се девет топономастичких сложеница различитих структура. Већина њих има структуру префикс + именица или глагол, а топоними *Виногради*, *Содо* и *Стрчинога* и у првом и у другом делу сложенице имају пунозначне лексеме, именску реч или глагол (Јашовић 2018, 32-33).

Виногради (С), *Подливада* (С), *Домињаци* (С), *Прода* (С), *Прокоп* (С), *Островац* (С), *Содо* (Суви до) (С), *Стрчинога* (С); *Забрђе* (К).

Класификована топонимија пописана у српском селу Смољинцу и у влашком селу Кобиљу је српска односно словенска. Ипак у селу Кобиљу грађа је записана у разговорима вођеним са мештанима влашког порекла који су билингви и свакодневно се служе својим матерњим влашким говором и српским језиком на којем се и школују.

Ипак, од укупно пописана 84 топонима који се користе за именовање реалија у катастарској општини Кобиље тринаест топонима чули смо и на влашком говору. Неки од њих користе се само на влашком и могу бити *апелативног Лак* (*језеро, језерце*), *Стр'ош*, *Черет*⁹ и чешће антропонимског порекла: *Бишоњ*, *Голашоњ*, *Рофоњ*.

Већину двочланих назива информатори су нам казивали на влашком и исти називи преврдили на српски језик: *Ваља Николоњ-Николајевића долина*, *Огашу вињилор-Виноградски поток*, *Къмпу маре-Велико поље*, *Ђалу вињилор-Дуги виногради*; али се ова реалија именује и онимом *Паљушевац*.

Неки топоними су просто повлашени српски географски називи: *Падин*, *Појењ*, *Селишћор*, *Код Рофоња бунар*.¹²

¹² Поређења ради навешћемо податак да је у селу Аљудово које се са једне стране граничи са влашким селом Кобиљем и са друге стране, такође, са влашким селом Манастирицом пописано је десетак влашких топонима: *Огашу вињилор*, *Огашу лу лулу*, *Огашу Коста*, *Праури*, *Фьнтен лу Гаља*, *Фьнтен лу Лоја* (Јашовић и Јовановић,)

IV. Регистар топонима

а) Смољинац

Ајдучки кладенац, из¹³
 Атар, њ
 Бабин кладенац, из
 Баџе, њ
 Бачије, паш
 Бежаниште, сел
 Беле вође, из
 Бели поток, п
 Берјанско гробље, г
 Берјанци, зас
 Букалова бачија, ш, паш
 Бурџа, п
 Бучура, из
 Велики Стиг, по
 Виногради, њ, ш
 Влајин кладенац, из
 Вукић до, д
 Вртаче, њ, ш
 Гај, ш
 Главница, њ, л, паш
 Гољо брдо, њ, ш
 Горња река, р
 Горње гробље, г
 Грабовач, њ
 Грнчаџ, ш
 Грнчаревац, из, ш
 Грнчић, зас
 Грчка мала, зас
 Грчка улица, зас
 Деонице, њ
 Дерање, њ
 Диван, њ, л, паш
 Долóви, њ
 Домињаћи, њ

Доња река, р
 Доње гробље, г
 Драге Савином њива, њ
 Дубоки поток, п
 Жуто брдо, њ, л
 Забела, њ
 Змајевац, ш, л, паш
 Змињаџ, л, паш
 Ђвков гроб, г
 Ђвор код Свете Петке, из
 Ђвор у Раниковцу, из
 Ђкић церјак, ш
 Јазóви/Јазóви, л
 Караџинци, зас
 Кљуџ, њ
 Код крста, з
 Кóзје шуме, њ
 Крст, з
 Крушаџ, њ
 Куси до, д
 Кућиште, сел
 Лавице, њ, л
 Лавничке вратнице, њ, л
 Липовача, њ
 Локва, њ
 Љубóмирова стругаџа, ш
 Мали Стиг, њ, л
 Матаџци, зас
 Међа, њ
 Моравска, зас
 Над селo, њ
 Негрићи, зас
 Островац, л
 Павлов кладенац, из
 Падалиште, њ
 Парлозе, њ
 Песковци, паш
 Петловац, зас
 Пешин рај, ш, л

¹³ Уз топониме у овом Регистру користили смо се скраћеницама: б-бунар, в-воденица, г-гробље, д-до, з-запис, зас-заселак, из-извор, ј-језеро/језерце, њ-њива, п-поток, паш-пашњак, по-поток, пу-пут, р-река, сел-селиште, чес-чесма.

Пљошта, њ
 Пољања, из, њ
 Попов бунар, из
 Предливада, л
 Према Шапине, њ, л
 Прода, њ, паш
 Прокоп, ш
 Раниковац, из, л
 Река, р
 Репушина, њ
 Рит, њ
 Рођин спомен, паш
 Селиште, њ
 Смонице, њ
 Содо, њ
 Средица, њ
 Старо брдо, њ, л
 Стеванова чесма, чес
 Стиг њ, л
 Стошине воде, из
 Стршине воде, из
 Стрчинога, ш
 Стублинац, из
 Таванчић, њ
 Титиња улица, зас
 Томин гроб, паш
 Торови, ш
 Ториште, ш
 Точак, из
 У Касидолско, њ
 У Реке, р
 Царине, њ
 Церак, њ
 Црчини кракови, њ
 Црчићи, њ, л
 Чаир над село, њ
 Чесма на Жуто брдо, чес
 Честа, њ
 Чукур, паш
 Шапинско поље, ш, паш, л
 Шарена вода, из
 Шес бреста, њ

Шибак, паш
 Штаље, њ, паш
 Штрчи нога, ш
 Шуицки брник, ш
 Шумице, ш

б) КОБИЉЕ

Антонијевића воденица, в
 Баје, њ, л
 Бишоњ, из
 Божевачки пут, пу
 Бугарска мала, зас
 Васића воденица, в
 Велики Диван, њ, л, паш
 Велики Облеж, л, њ, паш
 Ваља Николоњ, њ, л
 Велики извор, из
 Велико поље, њ, л
 Виноградско брдо, њ
 Водице, из, паш
 Водицки поток, п
 Голашоњ, чес
 Диван, њ, л, паш
 Драгомйрковића извор, из
 Дубравин`а, њ
 Дубрар, њ
 Дугарнице, њ
 Дугарнички поток, п
 Ђалу вињилор, њ, л
 Живкова воденица, в
 Забрђе, њ, л
 Зебац, ш, њ
 Јерница/Јернице, ш
 Јернички поток, п
 Јерничко гробље, г
 Касиште, њ
 Кџмпу маје, њ
 Кобиљски пут, б
 Кошта маје, њ, л
 Крајића воденица, в
 Кроњ, њ
 Кулско поље, њ, л

Куљањски пуџ, пу	Пуџ за Дугарницу, пу
Кучевачки пуџ, пу	Пуџ за Забрђе, пу
Лаќ, ј	Пуџ за Јерницу, пу
Лељичин поџок, п	Пуџ за Манастирицу, пу
Маџи Дивањ, њ, л, паш	Пуџ за Старичину, пу
Маџи Облеж, њ, л, паш	Рофоњ, б
Марињ поџок, п	Сељиште, њ, л
Мељаќ, њ, л	Селишћор, њ
Мељаќка долиња, њ, л	Спомен-чесма, чес
Мељаќки поџок, п	Старичина, њ, л, ш
Меќкин гај, ш	Старичински поџок, п
Милосављевића воденица, в	Старо Кобиље, сел
Најша чесма, чес	Стричина, сел
Облеж, њ, л, паш	Струош/Струош, п, њ, л
Огашу вињилор, њ, л	Студенац, из
Падин, њ	Ступин, њ
Палџушевац, њ	Товарија, њ, л
Периш, њ, л	Черет, њ, ш
Петриш, ш, њ	Царина, њ
Подине, њ	Царински поџок, п
Појено, њ, ш	Циганска чесма, чес
Појењ, њ, ш	Цигански поџок, п
Поџок од чесме, п	Чесма код Недељковића, чес
Пуџ за Аљудово, пу	Шерет, њ, ш

Литература

- Антонијевић, М. (2004). Милић Мића Антонијевић, *Долина Витовнице*, географско-историјска монографија, Народни музеј Пожаревац, Пожаревац.
- Јашовић Г. (2016). Голуб Јашовић, *Српска и албанска топонимија села Осла-ра код Бујановца*, Зборник радова Филозофског факултета Универзитета у Приштини, књига XLVI/2, Косовска Митровица, стр. 429–444.
- Јашовић Г. (2011). Голуб Јашовић, *Топонимија села Угљара код Приштине*, Зборник радова Филозофског факултета у Приштини, књига XL, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, стр. 13–24.
- Јашовић, Г. (2017). Голуб Јашовић, *Прилог проучавању ономастике села Ђушка код Пећи*, у: Даница Радуновић Столић (ур.), зборник радова са 12. конференције „Васпитач у 21. веку, Рефлексије савременог доба на васпитно – образовни рад у предшколској установи, књига 16, 2017, Алексинац: 278–285.
- Јашовић, Г. (2018). Голуб Јашовић, *Лични и породични надимци села Смољинца*, Стиг, часопис за књижевност, уметност и културу, број 124, Центар за културу, Мало Црниће, стр. 88–98.

- Јашовић Г. (2018). Голуб Јашовић, (коаутор Славица Јовановић), *Ономастика села Мало Црниће у Стигу*, **СТИГ**, часопис за књижевност, уметност и културу, број 121, Центар за културу, Мало Црниће, стр. 89–93.
- Јашовић Г. (2018). Голуб Јашовић (коаутор Славица Јовановић), *Микротопонимија села Кобиља*, **СТИГ**, часопис за књижевност, уметност и културу, број 120, Мало Црниће, стр. 81–84.
- Јашовић Г. (2018). Голуб Јашовић, (коаутор Славица Јовановић), *Антропонимија и топонимија села Крављи До*, **СТИГ**, часопис за књижевност, уметност и културу, Мало Црниће, број 123, стр. 86–93.
- Јашовић Г. (2018). Голуб Јашовић, зборник, Историјски архив Крушевац, Удружење за културу и уметност „Логос“, Крушевац-Својново.
- Klaić, V. (1968), Bratoljub Klaić, *Veliki rječnik stranih riječi, izraza i kratica*, „Zora“, Zagreb.
- Младеновић, Б. и Јацановић Д. 2002. Бен Младеновић и Драган Јацановић, *Насеља Браничева*, географско-археолошко-историјска монографија, НИГП „Радојковић“ и СТОС, Пожаревац.

Golub M. Jašović

TOPONYMS RECORDED IN SERBIAN VILLAGES SMOLJINAC AND VLACH VILLAGE KOBILJE IN SOUTHERN STIG NEAR POŽAREVAC

Summary

This paper deals with toponyms recorded in a part of Braničevo area, in villages that are part of the south Stig area near Požarevac. These villages are located on the eastern border of Serbia and Romania. We have chosen village Smoljinac, whose residents are of Serbian nationality and village, Kobilje, whose residents have Vlach origins. Both villages are located in valleys. Village Kobilje is situated on the sides of Homolje Mountains. However, we have managed to record a significant amount of toponyms, around hundred toponyms per village. We have also conducted semantical and morphological analyses of toponyms, classified them and made a list of collected onyms.

Key words: Southern Stig, Homolje, Smoljinac, Kobilje, antroponymy, toponymy.